

Yttrande över Skogsutredningen (SOU 2020:73)

Bakgrund

Sveaskog anser att utredningen gjort ett omfattande arbete som med fördel bör ses i sin helhet på det sätt som görs i utredningens sammanfattning. Då det gäller de många enskilda förslagen fokuserar Sveaskogs yttrande särskilt på de delar som specifikt berör Sveaskogs förutsättningar och verksamhet, främst förslagen om ersättningsmark, utökat formellt skydd och ombildning av ekoparker till nationalpark. En viktig bakgrund till nedanstående bedömningar är de värden och den utveckling som Sveaskog anser underlättas av bolagets fortsatta ägande och förvaltning av skogsmarken:

- Jämna virkesleveranser och säkrad råvarutillgång för många skogsindustrier
- Långsiktigt säkra villkor för rennäringen
- Sammanhållna insatser för grön infrastruktur
- Ansvar för skötsel och kostnader för skyddad skog på egen mark
- Långsiktiga satsningar på skogens tillväxt
- Sysselsättning och företagande i glesbygd

16.2.5 Förslag om ersättningsmark från Sveaskog för skydd av fjällnära skog
Skogsutredningen föreslår en stor statlig satsning på skydd av fjällnära skog, motiverad av ett bedömt unikt värde av ett sammanhängande intakt naturskogsområde ur ett europeiskt perspektiv. I samband med detta föreslås en mekanism som delvis bygger på ett omfattande markbytespaket, där ersättningsmark till enskilda markägare genereras inom ramen för Sveaskogs markförsäljningsprogram. Att basera ett system för ersättningsmark från Sveaskog på bolagets markförsäljningsprogram är ett bättre alternativ än ett upplägg enligt det tidigare s k ESAB-paketet som Sveaskog anser medförde bristfällig transparens och risk för stora negativa effekter på ovanstående faktorer.

Sveaskog ställer sig positiva till möjligheten att styra om kvarvarande arealer i markförsäljningsprogrammet för att svara upp mot en del av behovet i fjällskogspaketet. Detta under förutsättning att erbjudandet begränsas till de markägarkategorier som förordas i utredningsförslaget och till ersättningsmark i samma kommun som den skyddsvärda skogen.

För att nå hela det bedömda totala bedömda behovet av ersättningsmark för fjällnära skog anser Sveaskog att det krävs en möjlighet för bolaget att förvärva återstående arealer för ändamålet ersättningsmark. Vi ser inte att behovet annars kan fyllas inom rimlig tid utan starkt negativa

effekter på ovan nämnda värden förknippade med Sveaskogs skogsinnehav. Sveaskog anser vidare att tydligt beslutsmandat krävs för bolaget i de enskilda fastighetsfrågorna för att Sveaskog ska kunna hålla tillräckligt tempo i processen med markbyten.

9.11.4 Förslag att ett handlingsprogram för biologisk mångfald bör göra ersättningsmark till en naturlig del av områdesskyddets ersättningssystem

Även i denna del föreslår utredningen att ersättningsmark genereras genom Sveaskogs markförsäljningsprogram. Framtida omfattning av områdesskyddet är dock mycket oklar. Sveaskog avstyrker generella beslut om ersättningsmark inom det framtida områdesskyddet innan omfattning, förutsättningar och konsekvenser utretts och klarlagts i särskild ordning.

16.2.3 och 9.11.5 om nya formella skydd på Sveaskogs marker

Som en del av förslaget om skydd av fjällnära skog föreslår utredningen att statens innehav skyddas formellt i ett första skede (16.2.3). Det mesta av den fjällnära skog som ägs av Sveaskog har redan ett frivilligt skydd. Sveaskog anser att detta bör tas tillvara och att bolagets möjligheter att bidra till skyddsarbetet bör nyttjas på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt för samhället.

Skogsutredningen förespråkar generellt frivillighet som grund för skogsskyddet och Sveaskog delar denna inställning. Sveaskog har de facto ett omfattande frivilligt skydd idag. Vi har resurser och ambitioner att bidra till att Sverige klarar sina nationella åtaganden för den biologiska mångfalden. Sveaskog bör därför kvarstå som ägare till skyddsvärda skogar för att kunna gå i bräschen för det frivilliga skyddet och dess betydelse.

Utredning föreslår vidare att ett handlingsprogram för biologisk mångfald bör peka ut ytterligare skyddsvärda statliga skogar som ska avsättas för naturvård (9.11.5). 78 000 ha statlig mark har i det sammanhanget bedömts av länsstyrelserna vara lämpliga för bildande av naturreservat eller större frivilliga avsättningar. Områdena ligger såvitt Sveaskog kan bedöma helt på bolagets mark och som utredningen konstaterar är redan huvuddelen av detta frivilligt skyddat. Sveaskog anser att bolaget bör kvarstå som markägare, för att agera föredöme och för att hålla nere extra kostnader för samhället. Sveaskog anser vidare att det behövs en kvalitetsgranskning av hittills gjorda avgränsningar som grund för prioriteringar mellan brukande och avsättning och för val av lämpliga skyddsformer för naturvårdsarealerna.

10.5.1 Förslag att ombilda delar av fyra av Sveaskogs ekoparker till nationalpark

Sveaskog noterar att utredningen betecknar Sveaskogs arbete med ekoparker som framgångsrikt för utvecklingen av natur- och kulturvärden och potentialen för friluftsliv och naturturism. I grunden vill Sveaskog som föredöme för frivillighet fortsätta förvalta och förädla de fyra utpekade ekoparkerna just som ekoparker i sin helhet. Om regeringen beslutar att ge Naturvårdsverket i uppdrag att inleda en förstudie för bildande av nationalpark kommer Sveaskog att verka för samordning mellan nationalpark och kvarvarande ekoparker i de fyra områdena. I det långsiktiga perspektivet är det då bra att utredningen är tydlig med att förslaget begränsas till fyra ekoparker medan övriga ekoparker bör fortsätta utvecklas som just ekoparker.

Sveaskog anser att det bör utredas om bolaget kan bibehålla ägandet även av de delar som eventuellt övergår till nationalpark, mot bakgrund av rollen som föredöme och de omfattande skötselinsatser som fortsatt kommer att krävas.

Övriga utredningsförslag

8.13 samt 9.10 Sveriges åtaganden om biologisk mångfald

Utredningen slår fast att de satta miljö kvalitetsmålen är orealistiska och att mycket omfattande insatser till höga kostnader skulle krävas för att nå de referensarealer som används för gynnsam bevarandestatus för skogens naturtyper. Utredningen föreslår därför att regeringen bör besluta om vad Sveriges internationella åtaganden innebär. Sveaskog delar denna bedömning. I detta sammanhang vill också Sveaskog understryka vikten av att Sverige bidrar till en harmonisering inom EU så att redovisning av skyddad skog och gynnsam bevarandestatus sker på ett likartat och jämförbart sätt.

9.3 Nationell samordnare för skogsprogrammet

Sveaskog stödjer utredningens förslag om att utse en nationell samordnare för skogsprogrammet men anser i motsats till utredningens förslag att även det regionala arbetet bör drivas av en oberoende processledning med tillhörande kansli.

9.4.1 Mål för ökad hållbar tillväxt i skogen

Sveaskog ställer sig bakom förslaget att ta fram ett mål för tillväxten i skogen och vill samtidigt betona vikten av samordning med det politiska ställningstagandet rörande biologisk mångfald (9.10) så att nödvändiga prioriteringar sker.

9.5 Regelförenklingar i skogen

Sveaskog stödjer förslagen om regelförenklingar. Sveaskog anser att en sänkning och likriktning av LÅF för ståndortsindex över hela landet är angelägen. Sveaskog vill här särskilt trycka på möjligheten att minska målkonflikter med rennäringen genom ökade möjligheter att hitta flexibla lösningar i avverkningsplaneringen som kan accepteras av både markägare och sameby.

9.6 Rådgivning för produktion, naturvårdande skötsel, miljöhänsyn och klimatanpassning i skogsbruket

Sveaskog tillstyrker förslaget om rådgivningskampanj och vill betona vikten av långsiktighet och tillräckliga resurser till Skogsstyrelsen för denna verksamhet. Då det gäller naturvårdande skötsel lyfter utredningen fram värdet av att myndigheten söker samarbete med Sveaskog mot bakgrund av bolagets erfarenheter av detta arbete. Sveaskog ställer sig mycket positiva till ett sådant initiativ.

9.7 Klövviltsförvaltning

Sveaskog delar utredningens bedömning om behovet av en kraftfull minskning av hjortviltstammarna. Sveaskog delar även bedömningen att skogsskötseln behöver anpassas men att det främst handlar om förnygring med för ståndorten lämpligt trädslag. Sveaskog delar i stor utsträckning utredningens övriga förslag men vill särskilt trycka på att balans mellan klövvilt och foder måste uppnås genom en populationsreglerande jakt. Den toleransnivå på viltbetetryck som de areella näringarna anser sig klara av förutsätter att klövviltstammarna anpassas till foderutbudet, inte att skogsbruket ska vidta extra åtgärder och bära ytterligare merkostnader för att upprätthålla för stora viltstammar.

Sveaskog menar att rådgivningen till skogsägare behöver anpassas till skilda förutsättningar i landet och att den särskilt bör riktas till de områden där man frångått ståndortsanpassningen i val av trädslag. Framgången i klövviltsförvaltningen ligger i åtgärder på lokal och regional nivå. Det är Länsstyrelserna som är ansvarig myndighet på regional nivå och Sveaskog anser det viktigt att Länsstyrelsen ges tydligare uppdrag att styra mot och följa upp beslutade mål för viltförvaltningen.

9.8 Skogsskadecenter

Sveaskog stödjer inrättandet av ett nationellt skadecenter vid SLU. Viltbete bör ingå i uppdraget för detta skogsskadecenter.

9.9 Mer kunskap

Sveaskog stödjer utredningsförslaget att tillsätta ett vetenskapligt råd för biologisk mångfald i skogen. En ökad politisering i beskrivningen av landets skogar har under lång tid lett till en onyanserad och polariserad debatt som varken gynnar det praktiska naturvårdsarbetet eller den biologiska mångfalden. Utredningen pekar på ett antal viktiga områden där ett bättre kunskapsunderlag är önskvärt, såsom vikten av konnektivitet och den ekologiska betydelsen av improduktiv skogsmark, frivilliga avsättningar och hänsynsytor.

Sveaskog ställer sig också positiva till en bristanalys utifrån bästa tillgängliga naturvetenskapliga kunskap. Både vad gäller tillsättande av vetenskapligt råd samt framtagande av kunskapsunderlag och bristanalys är transparensen viktig. Det bör redan från början finnas ett arbetssätt som involverar den skogliga sektorn och olika intressenter.

9.11 Ett nationellt handlingsprogram för biologisk mångfald i skogen

Sveaskog ser positivt på syftet med förslaget handlingsprogram, att uppfylla de nationella målen genom konkreta och nåbara åtgärder, och att hela landskapet omfattas genom formellt och frivilligt skydd, naturvårdande skötsel samt hänsyn för en sammanhållen grön infrastruktur. Att välplanerad och funktionell hänsyn kan minska behovet av formella skydd, utan att äventyra måluppfyllelse, skapar större incitament att samarbeta på landskapsnivå mellan markägare. Sveaskog stödjer också utredningens uppfattning att det är viktigt att komma till en tolkning av när målet kan anses uppfyllt.

10.5.4 Åtgärder för att gynna hållbar naturturism

Utredningen nämner på annan plats att naturturism är en del av bioekonomin, men fokuserar i detta avsnitt helt på att naturturism ska utvecklas i skyddade områden. Sveaskog anser att utredningen därmed missar en möjlighet att lyfta naturturism som en potentiell möjlighet för alla skogsägare, även i brukade skogar. Här är det aktiva skogsbruket med ett underhållet vägnät många gånger en förutsättning för tillgänglighet. Naturturism är av mycket varierande slag och utvecklingen bör inte begränsas till skyddade områden. Istället bör statliga satsningar särskilt riktas mot att skapa bättre förutsättningar för naturturism-entreprenörer, med potential att gynna hela landsbygden.

12.6 Nyckelbiotoper

Sveaskog anser att nyckelbiotopsbegreppet har ett fortsatt värde i naturvårdsarbetet och därför bör tillåtas vidareutvecklas. Sveaskog ser det vidare som angeläget att Skogsstyrelsen även i fortsättningen äger definitionen och inventeringsmetodiken för nyckelbiotoper. Samtidigt bör uppdrag och instruktioner ses över så att verksamheten kan fortsätta utan att stå i konflikt med äganderätten.

Sveaskog anser att stöd i rättsordningen bör tillskapas för Skogsstyrelsens fortsatta inventering av nyckelbiotoper med motiven att det är en effektiv metod att bedöma värdet för biologisk mångfald, att det behövs ett gemensamt begrepp för att identifiera områden med höga naturvärden och att införande av en ny metodik baserat på förslaget i 14.3 riskerar att leda till stor otydlighet och nya målkonflikter.

I det fortsatta arbetet anser Sveaskog att det är angeläget att vidareutveckla metodiken så att den blir regionaliserad och säkerställer en objektiv sammanvägd bedömning av naturvärden.

14.1 Ett kunskapskrav i skogsvårdslagen

Sveaskog anser att effekterna av detta utredningsförslag är svåra att överblicka. För att förstå innebörden krävs t ex en mycket tydlig beskrivning av när en kompletterande konsekvensbeskrivning kan efterfrågas hos markägaren och vad en sådan rimligen ska omfatta. Sveaskog ser en risk med förslaget i samband med möjligheten att överklaga Skogsstyrelsens

agerande och att fler ärenden kan komma att gå till domstol vilket riskerar försvåra brukandet och göra skogsägandet mer oförutsägbart.

14.4 Kortare handläggningstider hos Skogsstyrelsen

Sveaskog stödjer i sin helhet förslaget om förkortad handläggningstid för avverkningsanmälningar till 3 veckor. Sveaskog har sedan länge ett arbetssätt där detaljplanering i fält föregår anmälan och där fullständig hänsynsredovisning görs i samband med avverkningsanmälan.

För Sveaskog

Olof Johansson
Skogspolitisk chef